AAN DE RAAD

Datum opgesteld	15 februari 2022	**Behandelend ambtenaar**	W. Terpstra / J. Mulder
Datum agendering	3 maart 2022	**E-mailadres**	w.terpstra@waadhoeke.nl / j.mulder@waadhoeke.nl
Onderwerp	Inventarisatie beschermingswaardige bomen en houtopstanden	**Telefoonnummer**	0517 – 380 380
Portefeuillehouder	J. Dijkstra		

Samenvatting

Voor de uitvoering van de op 20 mei 2021 door uw raad aangenomen motie met als onderwerp ‘Voorstel monumentale bomen en kapbeleid’, wordt uw raad gevraagd een krediet beschikbaar te stellen voor de inventarisatie van monumentale bomen en houtopstanden. Naast de inventarisatie maakt ook een analyse, weging en participatie een belangrijk onderdeel uit van de opdracht.

Voorstel

1. Een krediet van € 100.000 beschikbaar te stellen ten behoeve van de inventarisatie van beschermingswaardige bomen en houtopstanden;
2. Het krediet ten laste te brengen van de Algemene reserve.

Inleiding

Op 20 mei 2021 heeft uw raad een motie aangenomen met als onderwerp 'Voorstel monumentale bomen en kapbeleid'. De motie is als bijlage 1 bij dit voorstel opgenomen. Met dit voorstel wordt uitvoering gegeven aan deze motie.

We zijn gesprekken gestart met een tweetal professionele marktpartijen om te komen tot een opdracht voor uitvoering van uw motie, uitgezonderd het onderdeel dat ziet op de aanwijzing van de bebouwde kommen Wet Natuurbescherming (dit is in een separaat voorstel op 23 december 2021 in uw raad aan de orde geweest en vastgesteld). Tijdens de gesprekken bleek dat het moeilijk was om tot een concrete opdracht te komen, omdat de motie veel interpretatieruimte biedt. Dit bleek ook uit twee behoorlijk uiteenlopende voorstellen van deze marktpartijen. Op basis daarvan is, ook aanbesteding technisch gezien, geen uitvraag voor een opdracht te doen.

Dit is aanleiding geweest om met vertegenwoordigers van de indieners van de motie (SAM Waadhoeke, Gemeentebelangen en ChristenUnie) om tafel te gaan en samen te komen tot een duidelijke interpretatie en daarmee afbakening van de motie. Dit gesprek heeft plaatsgevonden op woensdag 22 september 2021 en heeft geleid tot een duidelijke afbakening van de opdracht.
Over de exacte inhoud en afbakening van de opdracht bent u met een raadmemo van 30 september 2021 reeds geïnformeerd. Dit raadsmemo is als bijlage 2 bij dit voorstel opgenomen.

Kort samengevat worden voor de opdracht de volgende sporen gevolgd:

- Inventarisatie van beeldbepalende/monumentale bomen. Het gaat hierbij om de intrinsieke waarde van bomen. Dat kan gaan om solitaire bomen maar ook bomen die deel uit maken van clusters;
- Inventarisatie van houtopstanden die deel uitmaken van of zich manifesteren als (waardevolle) landschappelijke en cultuurhistorische elementen. Hierbij is niet zozeer de intrinsieke kwaliteit van de bomen leidend, maar meer de landschappelijke en cultuurhistorische betekenis;
- Analyse en weging. Het resultaat van deze inventarisaties zal vervolgens worden gewogen en worden opengesteld voor inwoners. Zij worden vervolgens in de gelegenheid gesteld om te reageren en daar waar gewenst aan te vullen. Op deze wijze kan tot een compleet beeld worden gekomen van mogelijk beschermingswaardige bomen en houtopstanden als input voor op te stellen beleid.

Het opstellen van hieruit voortvloeiend beleid maakt geen onderdeel uit van de opdracht. Dit volgt nadat dit traject van inventariseren is doorlopen. Daarover verderop in dit voorstel meer. Om te komen tot een gedegen inventarisatie is een uitgebreid aanbestedingstraject doorlopen. Hieruit is een marktpartij naar voren gekomen die deze opdracht voor onze gemeente kan verrichten.
Bij de uitvraag is een voorbehoud gemaakt voor het beschikbaar stellen van het benodigde krediet door uw raad. Dit voorstel voorziet hierin waarna tot daadwerkelijke uitvoering kan worden overgegaan.

Beoogd (meetbaar) effect

Een zorgvuldig tot stand gekomen inventarisatie van beschermingswaardige bomen en houtopstanden in de gemeente Waadhoeke.

Motivering

Argumenten

1.1. Voor de uitvoering van de motie is een zorgvuldige inventarisatie, analyse, weging en participatie van evident belang

Daarmee wordt in de eerste plaats bewerkstelligd dat er een zo nauwkeurig, volledig en objectief mogelijk beeld ontstaat van de mogelijk beschermingswaardige bomen en houtopstanden in Waadhoeke. De met de motie te bewerkstelligen bescherming strekt zich daarmee niet alleen uit tot de openbare ruimte, maar is ook van toepassing op bomen en houtopstanden op particuliere gronden. Dit kan in voorkomende gevallen leiden tot beperkingen in het gebruik van de gronden of anderszins.

Aan de totstandkoming van nieuw beleid c.q. een regeling ter bescherming van beschermingswaardige bomen en houtopstanden dient een zorgvuldig onderzoek en afweging van belangen ten grondslag te liggen. Een zorgvuldige inventarisatie, analyse en weging als ook participatie, maakt daarvan een eerste en belangrijke stap uit.

1.2. Voor een opdracht van deze omvang is een uitgebreid aanbestedingstraject vereist

De omvang van de opdracht zorgt voor de verplichting om meervoudig onderhands aan te besteden. Dit is noodzakelijk in het kader van rechtmatigheid en daardoor een behoorlijk uitgebreid proces. De opdracht is dermate omvangrijk, dat we volgens ons geldende aanbestedingsbeleid drie partijen moeten vragen om tot een offerte te komen, binnen een vastomlijnde procedure. Het opstellen van een goede uitvraag en heldere beoordelingscriteria heeft de nodige tijd gekost. Ook hebben partijen vanwege het kerstreces extra tijd gevraagd (en gekregen) voor het opstellen van een inschrijving. Half januari zijn 35 door de gevraagde partijen gestelde vragen beantwoord. Na beantwoording van de vragen zijn alle partijen erin geslaagd om een volwaardige offerte aan te bieden. De speciaal voor dit doel ingestelde ambtelijke beoordelingscommissie heeft op basis van een vooraf vastgelegd wegingskader de winnende partij uitgekozen en die ter besluitvorming aan ons college voorgelegd.

1.3. De bureauselectie is zorgvuldig tot stand gekomen

De motie is afgebakend en vertaald in een opdracht zoals hiervoor kort wordt omgeschreven. De opdracht is vervolgens vervat in een uitvraag met heldere beoordelingscriteria. Een breed samengestelde beoordelingscommissie, bestaande uit een vertegenwoordiging van de afdelingen Omgeving, BOR en V&VTH, hebben op basis van de boordelingscriteria de winnende partij ter besluitvorming voorgedragen aan ons college. De door deze partij aangeboden offerte voldoet in ruime mate aan de opdracht. Ook het daarin geschetste proces van participatie sluit aan bij de wensen van uw raad en de principes van Nabij Besturen. De offerte/aanpak van de winnende partij is als bijlage 3 bij dit voorstel opgenomen.

1.4 Binnen bestaande budgetten is geen rekening gehouden met deze kostenpost

Het betreft een omvangrijke opdracht met een bijbehorend kostenplaatje. Binnen de bestaande budgetten die op enigerlei raakvlak hebben of zouden kunnen hebben met dit onderwerp, is daarin niet voorzien. Een krediet is dan ook noodzakelijk alvorens definitief uitvoering kan worden gegeven aan deze opdracht.

2.1 In de begroting 2022 is geen rekening gehouden met deze (extra) kosten
Binnen programma 5. Sport, cultuur en recreatie is voor het jaar 2022 geen (extra) budget beschikbaar gesteld voor een inventarisatie van beschermingswaardige bomen en houtopstanden. Daarom wordt voorgesteld om het extra krediet ten laste van de Algemene reserve te brengen.

Kanttekeningen

1.1. Het op te stellen beleid maakt bewust geen onderdeel uit van de opdracht
De inventarisatie, analyse en weging is, naast het proces van participatie, vooral inhoudelijk van aard. Hierbij ligt de nadruk op kennis van bomen, cultuurhistorie en landschap. Met de kennis van nu is de verwachting dat na afronding van deze opdracht twee beleidssporen zullen ontstaan, namelijk concrete bescherming van beschermingswaardige bomen (bijvoorbeeld met een verordening) én een regeling voor instandhouding en versterking van (waardevolle) landschappelijke en cultuurhistorische elementen (bijvoorbeeld in een bestemmingsplan of het toekomstige omgevingsplan). Het op te stellen beleid vraagt daarmee om andere specifieke vakinhoudelijke kennis en (in geval van landschappelijke en cultuurhistorische elementen) om een veel bredere integrale belangenafweging.

1.2. Een gerichte planning is tot dusver moeilijk haalbaar gebleken
In de aangenomen motie van 20 mei 2021 is aangegeven dat de door uw raad gewenste resultaten voor 1 oktober 2021 ter vaststelling aan u aangeboden zouden moeten worden. In het raadsmemo van 30 september 2021 is aangegeven dat dit niet haalbaar is. Destijds is aangegeven dat het college zich er hard voor zou maken om de inventarisaties met daarbij behorende analyse en weging af te ronden in uw raadsperiode, als solide basis voor vast te stellen beleid door de nieuwe gemeenteraad. Door het vereiste uitgebreide aanbestedingstraject is het alleen haalbaar gebleken om uw raad nog dit gerichte kredietvoorstel voor te leggen. Om vanaf heden een realistische en navolgbare planning aan te houden, wordt de planning van de winnende marktpartij gevolgd. Hiervoor geldt wel de toevoeging dat de start van de werkzaamheden pas mogelijk is na een positief besluit van uw raad. De offerte gaat daar logischerwijs niet van uit. Dit betekent dat de eerste werkzaamheden wat later zullen starten dan nu in de offerte is opgenomen (medio maart in plaats van februari).

Analyse

In Waadhoeke ontbreekt een volledig en eenduidig beeld van beschermingswaardige bomen en houtopstanden en de wijze van bescherming. Dat blijkt ook uit de verschillende manieren waarop de bescherming in de voormalige fusiegemeenten was geregeld en de wijze waarop dat in sommige gevallen is doorvertaald in het planologisch-juridisch instrumentarium (ruimtelijke plannen zoals bestemmingsplan/beheersverordening). Voor het overige wordt hier volstaan met een verwijzing naar de in de motie opgenomen overwegingen.

Alternatieven

Met dit voorstel wordt een beroep gedaan op de Algemene reserve. Een alternatief is om een integrale afweging te maken bij de Kadernota 2023-2026 en vervolgens definitieve besluitvorming bij de

begrotingsbehandeling in november dit jaar. Dit is de gebruikelijke wijze. Aan de andere kant kunt u er zo vlak voor de verkiezingen ook voor kiezen dit mee te nemen bij de coalitieonderhandelingen.

Inhoudelijk alternatief is om een algemene regeling te treffen die ziet in de bescherming van de beschermingswaardige bomen en houtopstanden, zonder dat vooraf bekend is om welke bomen dat precies gaat en wat de waarde daarvan is. Deze aanpak wordt sterk afgeraden aangezien op voorhand niet bekend is welke bomen en houtopstanden beschermd zouden moeten worden, maar ook wat daarvan de effecten zijn voor andere relevante aspecten en belangen. Dit betekent dat het risico op de loer ligt dat er meer regeldruk ontstaat dan strikt noodzakelijk is, wat juist níet de bedoeling is.

Tenslotte kan dit in voorkomende gevallen leiden tot rechtsongelijkheid. Een betekenisvolle participatie is bij een dergelijke aanpak in ieder geval niet aan de orde. Daarnaast zal in ieder afzonderlijk geval opnieuw moeten worden onderzocht en beoordeeld of een boom moet worden behouden of kan worden gekapt. De verwachting is dat een dergelijke aanpak zal leiden tot een structurele extra personeelsinzet die groter zal zijn dan de voorgestelde werkwijze, weinig draagvlak zal hebben en daarmee een verhoogde kans op bezwaar- en beroepsprocedures met zich meebrengt.

Vervolg

Na instemming van uw raad kan daadwerkelijk uitvoering worden gegeven aan de inventarisatie. Mochten zich tussentijds noemenswaardige afwijkingen voordoen in het proces, dan zal uw raad met een raadsmemo daarover worden geïnformeerd.

Inwonersparticipatie

De wijze waarop inwoners bij de totstandkoming van de inventarisatie worden betrokken maakt een belangrijk onderdeel uit van de opdracht.

Communicatie

Voorafgaand aan de daadwerkelijke inventarisatie worden, naast de eigenaren en bewoners, de pers alsook de Verenigingen van Dorps/Plaatselijk Belang actief geïnformeerd. Zie ook het voorstel van de winnende marktpartij.

Financiën

De kosten (kosten adviesbureau en bijkomende kosten, waaronder meerwerk (bijv. aanvullende veldinventarisaties), communicatie e.d.) worden geraamd op € 100.000. Binnen programma 5. Sport, cultuur en recreatie is voor het jaar 2022 geen (extra) budget beschikbaar gesteld voor een inventarisatie van beschermingswaardige bomen en houtopstanden. Voorgesteld wordt om deze te dekken uit de Algemene reserve. De stand van de Algemene reserve is na de 3e begrotingswijziging 2022 (dit is de laatst vastgestelde) nog € 15.943.264 en gelet op de vastgestelde minimumgrens van € 15.000.000 voldoende om deze kosten te dekken.

Juridisch kader

Gemeentewet: de gemeenteraad heeft het budgetrecht.

Bijlagen

- Bijlage 1: Motie ‘Voorstel monumentale bomen en kapbeleid’, d.d. 20 mei 2021;
- Bijlage 2: Raadsmemo monumentale bomen en kapbeleid, d.d. 30 september 2021;
- Bijlage 3: De winnende offerte/aanpak voor de inventarisatie.

Burgemeester en wethouders van Waadhoeke

, burgemeester

, secretaris

NR.: D2022-02-010515

De raad van de gemeente Waadhoeke

Gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van Waadhoeke van 15 februari 2022;

B E S L U I T

1. Een krediet van € 100.000 beschikbaar te stellen ten behoeve van de inventarisatie van beschermingswaardige bomen en houtopstanden;
2. Het krediet ten laste te brengen van de Algemene reserve.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 3 maart 2022,

{{Sig , voorzitter

Sign , griffier

Dit document is digitaal ondertekend.